

Giuseppe Maiello: Polarita sexuality a smrti. Soubor etno-antropologických studií. Habilitační práce. Brno 2013. 182 strán.

Odbor: **Etnológia**

Oponentský posudok

Prof. PhDr. Jaroslav Čukan, Filozofická fakulta UKF v Nitre

Posudzovať habilitačnú prácu G. M. nie je/nebolo jednoduché z viacerých dôvodov a preto je špecifický obsah aj forma oponentského posudku: autor sa zaoberá nekonvenčnými témami; pre etnológa nie je problematika každodenná; súbor tvoria štúdie, ktoré vznikli v rôznych obdobiach autorovho poznania; riešia otázky zo širokého geografického priestoru; práca obsahuje opis a analýzu kultúrnych javov z časového úseku niekoľkých tisícročí; štúdie mali rôznych adresátov; napísané sú vo viacerých jazykoch; autor použil viacero metód získavania materiálov a ich spracovania; interdisciplinárny charakter zasahuje prinajmenšom do historických, spoločenských, humanitných, prírodných a možno aj do teologických, filozofických a politologických sfér; index použitej literatúry je podstatne rozsiahlejší než na aký sme zvyknutí; habilitačnú prácu mi nestačilo prečítať si len raz.

Predstavovanie rôznych úvah, historických prameňov a vedeckých publikácií o smrti a o (dvojito) pochovávaní, sexualite, vampirizme a ochranných prostriedkoch proti nemu, ich komparácia, analýza a interpretácia, archeomytológia, hodnotenie diela Marije Gimbutas a svetonázoru Eliada, zdanlivo nekompatibilná štúdia o súčasných pohrebných obradoch v mestskom prostredí, znamenajú diametrálne rozdielne oblasti antropologického štúdia. Sexualita a smrť tvoria hlboký kontext a sú krehkou hranicou medzi živočíšnou ríšou/biosférou a homosférou/kultúrou. Maiello dokázal znalosť širokej škály odbornej literatúry a metodologických prístupov európskej, americkej aj blízkovýchodnej antropológie 19. a 20. storočia. Obsahom jeho predloženej habilitačnej práce sa ťahá zrozumiteľný vzťahový kruh medzi smrťou a znovuzrodením. Pre jeho prácu je charakteristická široká komparácia v čase a priestore, založená na dôkladnej znalosti reálií a metodológie. Sám autor upozorňuje, že sa pridrža zásady hermeneutiky a porovnáva slovanský materiál s analógiami prakticky v najširších geografických a etnogenealogických súvislostiach. Horizontálne aj vertikálne chápané porovnávanie uplatnil dokonca aj v pojednaní o súčasných pohrebných

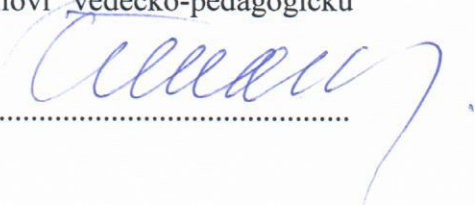

ceremoniáloch v troch krematóriách - obsahol prakticky priestor celého sveta a začína od predkresťanského/antického obdobia, čím štúdia nadobúda inú, hlbšiu dimenziu, akú by sme možno očakávali podľa názvu.

Aktualizovanie starých správ o vampirizme, demonologických bytostiach, respektíve o erose a smrti v zakázaných pohádkach – *antipovedenijach* Uspenského je zaujímavé a prináša obsahovo bohatý materiál. Interpretácia sexuálneho/spoločenského života starých Slovanov je inovatívna a rozhodne podnetná; archeomytológia Mariji Gimbutas s riešenou problematikou zjavne súvisí. Dôvodu zaradenia kritiky Mirceu Eliada som však neporozumel; možno sa len domnievať, že podnetom bol záujem Eliadeho o duchovno, o ľudské myslenie, religionistiku, no v našom konkrétnom prípade sa Maiello venoval celkom odlišným – skôr politologicko-svetonázorovým kontextom a hodnoteniam tejto významnej vedeckej osobnosti, otázkam pluralizmu, kultúrneho relativizmu, tolerancie a intolerancie. Lužickosrbské zaujímavosti boli do súboru zaradené predovšetkým preto, že sa týkajú netradične interpretovaného boja christianizácie a starej/pravej slovanskej kultúry, ktorej súčasťou boli aj obyčajové tradície, povery, mnohé demonologické bytosti a prvky spoločenských normatív, súvisiacich s otázkami na hranici života a smrti. Tematiku skompletizoval predstavením významných osobností, ktoré sa o zachovanie lužickosrbskej slovesnosti a mytológie zaslúžili, no pri ich prezentovaní v niektorých prípadoch odbočil do súvislostí, ktoré nekorešpondujú s riešenou problematikou. O to zrozumiteľnejší je záverečný exkurz o K. F. Schertzovi a jeho diele *Magia posthuma*.

Keby bol úvodný autorov komentár ešte zreteľnejšie rozdelený na objasnenie metodologických východísk, štruktúry jednotlivých kapitol práce a súčasný stav riešenej problematiky, čitateľ by sa v habilitačnej práci lepšie/skôr zorientoval a uvedené otázky by boli bezpredmetné.

Záverom oponentského posudku treba konštatovať, že autor potvrdil potrebný prehľad a bohatý skúsenostný komplex z riešenej problematiky. Disponuje schopnosťou zvoliť a používať adekvátne metódy vedeckej práce. Po dôkladnom preštudovaní predloženej práce môžem s plnou vážnosťou konštatovať, že spĺňa požiadavky, ktoré sú štandardne požadované od tohto druhu prác v etnológii a sociokultúrnej antropológii. Svoj stručný oponentský posudok končím formuláciou: po úspešnom zvládnutí habilitačnej prednášky a všetkých predpísaných procedúr navrhujem udeliť dr. Giuseppe Maiellovi vedecko-pedagogickú hodnosť docent v odbore etnológia.

.....

V Nitre 10. apríla 2014